PROGRAM WYCHOWAWCZY

Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika

Zatwierdzony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół nr 1 w Grajewie
w dniu 3 października 2006 r.

Wstęp.

Wychowanie jest procesem, w którym wychowanek ma dojść do pełni osobowego rozwoju poprzez:

- ukształtowanie prawego charakteru,
- budowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój i wspólne dobro,
- uznawanie i przestrzeganie norm społecznych,
- budowanie postawy życzliwości i miłości do ludzi,
- uświadomienie sobie celów życiowych.

Wychowanie jest więc stałym procesem doskonalenia się wychowanka, który poprzez swoje wybory oraz działania rozwija się i usprawnia swoje zdolności do bycia w pełni człowiekiem.

Rodzina zajmuje szczególne miejsce ze względu na zadania i funkcje, jakie spełnia zarówno dla poszczególnej jednostki, jak też dla całości życia społecznego. Dostrzegając i doceniając doniosłą rolę domu rodzinnego w życiu każdego człowieka szkoła wspiera dążenia wychowawcze rodziców poprzez realizację własnych zadań. Rolą nauczycieli jest towarzyszenie wychowankowi w jego rozwoju i stwarzanie warunków, które ten rozwój umożliwiają. Zatem tworzenie w otoczeniu wychowanka porządku i ładu fizycznego, emocjonalnego, moralnego, społecznego i duchowego jest głównym zadaniem wychowawców. Ponadto wskazywanie ideału i pomoc w dążeniu do niego oraz ochrona i integrowanie, gdy pojawia się zagrożenie należą do stałej troski wychowawców i są na co dzień obecne w pracy wychowawczej.

Podstawową zasadą realizacji działań wychowawczych jest uwzględnienie trzech podmiotów – uczniów, nauczycieli – wychowawców oraz rodziców, z których każdy ma swoje miejsce oraz zadania i jest odpowiedzialny za realizację tych działań. Dokonuje się to poprzez wprowadzenie stałych form działania, co pozwala w ciągu roku szkolnego systematycznie realizować i wdrażać najważniejsze elementy pracy wychowawczej z uwzględnieniem poszczególnych sfer rozwoju młodego człowieka.

Naczelny cel wychowania:

Wychowanie młodego człowieka wykazującego się twórczą postawą, umiejętnością komunikowania się na drodze do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania właściwych wyborów i osiągania sukcesów, wrażliwego na potrzeby innych ludzi.

Program wychowawczy został zbudowany w oparciu o rozpoznanie potrzeb następujących podmiotów: uczniów, nauczycieli i rodziców.
Diagnozy dokonano poprzez:
- analizę dotychczas przeprowadzonych ankiet
- wywiadu z nauczycielami i wychowawcami
- obserwacji
- ewaluacji istniejącego programu wychowawczego
- analizy dokumentów.

I. Akty prawne:

- Karta Nauczyciela art.6

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polski
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty Dz U z 1991r nr 67, poz.329 z późn..zm.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 26.02.2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
- Konwencja o Prawach Dziecka
- Statut Zespołu Szkół nr 1 w Grajewie

II. Program wychowawczy obejmuje:

1. Ogólne zadania wychowawcze szkoły.
2. Wizję absolwenta liceum.
3. Szczegółowe zadania programu wychowawczego z uwzględnieniem treści wychowawczych właściwych dla poszczególnych zajęć edukacyjnych.
4. Powinności wychowawcy klasy.
5. Zakres i formy współpracy z rodzicami i środowiskiem.
6. Ewaluację programu wychowawczego.

1. OGÓLNE ZADANIA WYCHOWAWCZE SZKOŁY:

- Wszechstronny rozwój osobowości ucznia.
- Kształtowanie właściwego stosunku do obowiązków szkolnych i pozaszkolnych.
- Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania się ucznia.
- Kształtowanie postaw prospołecznych i obywatelskich w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych.
- Kształtowanie postaw prozdrowotnych.
- Kształtowanie postaw proeuropejskich.
- Rozwijanie samodzielności, kreatywności i wrażliwości wychowanków.
- Troska o wysoki stopień kultury osobistej, odpowiedzialności za słowa i czyny oraz kształtowanie pozytywnych wzorów dojrzałego funkcjonowania w rodzinie, grupie i społeczeństwie.

- Wdrożenie i konsekwentne przestrzeganie kryteriów oceny zachowania ucznia.
- Aktywna współpraca i współdziałanie z rodzicami uczniów szkoły oraz środowiskiem.

2. WIZJA ABSOLWENTA LICEUM

Szkoła będzie stwarzać sytuacje, aby absolwent:

W sferze rozwoju intelektualnego:

- Mógł posiąść wiedzę i umiejętności zakreślone programem szkoły w stopniu, na jaki pozwalają jego zdolności i predyspozycje.
- Mógł posiąść umiejętności uczenia się, wykorzystania różnych źródeł i technik naukowych, zastosowania wiedzy w praktyce.

- Potrafił stać się odpowiedzialnym za własną naukę.
- Rozpoznał własne zdolności nie tylko intelektualne i artystyczne, ale także predyspozycje, jak: siła i wytrzymałość fizyczna, odporność psychiczna, cierpliwość, zmysł organizacyjny itp. oraz umiał wykorzystywać je dla samorealizacji.
- Zaakceptował własne słabości, aby móc je pokonywać.
- Umiał dostrzec zależności przyrodniczo-matematyczne, prawidłowości zjawisk przyrody, jedność świata.
- Umiał skutecznie porozumiewać się w różnych sytuacjach, poprawnie posługiwać się językiem ojczystym, był przygotowany do publicznych wystąpień.

W sferze rozwoju duchowo-emocjonalnego:
- Miał poczucie autonomii z jednoczesną świadomością więzi społecznych.
- Nie czuł obaw przed wyrażaniem emocji, wątpliwości, krytycznego stosunku do rzeczywistości.
- Wyrażał niezgodę na wszelką przemoc i reagował na nią.
- Umiał dzielić się swoim doświadczeniem, prowadzić otwartą rozmowę, udzielać pomocy i wsparcia.
- Umiał podejmować decyzję i dokonywać właściwych wyborów.
- Prezentował wysoką kulturę osobistą i trwałe nawyki dobrego wychowania, miał potrzebę aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym środowiska, poznawał dziedzictwo kultury narodowej postrzeganej w perspektywie kultury europejskiej.
- Osiągnął samodzielność i stał się dorosły, odpowiedzialny poprzez samowychowanie.
- Poznał i akceptował siebie.
- Umiał prezentować swoją wartość i umiejętności.
- Rozbudzał w sobie potrzebę ciągłego rozwoju.

W sferze rozwoju moralno-społecznego:
- Miał uznanie dla wolności wszystkich, był tolerancyjny.
- Szanował symbole wszystkich religii.
- Znał i szanował dziedzictwo ludzkości.
- Miał szacunek dla życia od poczęcia do naturalnej śmierci.
- Przyswoił sobie metody i techniki negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych.
- Przyjął za najwyższą wartość patriotyzm, szacunek dla dobra wspólnego, troskę o losy lokalnej społeczności.
- Umiał rozwiązywać problemy w twórczy sposób, wyrażał gotowość do zmian.
- Czuł się pewnie w pełnieniu ról społecznych: partnera, rodzica, członka szerszej społeczności.
- Umiał współdziałać w zespole, podejmować pracę grupową i współdecydować o celach grupy.
- Nabył nawyków gospodarności, umiał szukać pracy.
- Znał wartość życia ekologicznego.

W sferze rozwoju fizycznego:
- Osiągnął pełny rozwój fizyczny i sprawność stosownie do możliwości.
- Znał funkcjonowanie swojego organizmu.
- Umiał troszczyć się o swoje zdrowie poprzez:
  - myślenie pozytywne,

- higieniczne nawyki (ruch, odżywianie, higiena osobista),
- unikania nałogów (świadomość ich niszczącej siły),

- Był śmiały w swobodnej ekspresji (plastycznej, ruchowej, muzycznej).
- Umiał kierować własną seksualnością.

3. SZCZEGÓŁOWE ZADANIAPROGRAMU WYCHOWAWCZEGO Z UWZGLĘDNIENIEM TREŚCI WYCHOWAWCZYCH WŁAŚCIWYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

Sfery rozwoju	Cele wychowawcze	Rodzaje edukacji	Problematyka godzin wychowawczych	Współpraca z rodzicami i środowiskiem	Inne sposoby realizacji
I. Sfera rozwoju intelektualnego.	1.Uczeń umie organizować własną naukę i jest za nią odpowiedzialny. 2. Uczeń umie korzystać z różnych źródeł informacji, umie zgłębiać swoją wiedzę i umiejętności.	1. Wszystkie zajęcia dydaktyczne 2. Wszystkie zajęcia dydaktyczne, a w szczególności: historia, WOS, jęz. polski, ścieżka międzyprzedmiotowa: edukacja czytelnicza i medialna.	1. „Jak się uczę” - zasady skutecznego uczenia się i zapamiętywania. 2. Style uczenia się. 3. Higiena pracy umysłowej. 4. Przygotowanie do matury – zasady powtarzania i utrwalania materiału. 4. Odróżnianie informacji od opinii i komentarzy – analiza bieżących artykułów prasowych. 5. Debata klasowa na temat zagrożeń cywilizacyjnych.	1. Omówienie z rodzicami wniosków wynikających z rozpoznania stylów uczenia się. 2.Współdziałanie z biblioteką publiczną.	1.Warsztaty z pedagogiem szkolnym. 2. Próbna matura. 3. Udział młodzieży w konkursach i olimpiadach. 2. Lekcja biblioteczna.
II. Sfera rozwoju duchowo-emocjonalnego.	1. Uczeń umie bez lęku wyrażać swoje emocje, umie panować nad swoimi zachowaniami wywołanymi emocjami, aby nie krzywdzić innych.	1.Wszystkie rodzaje edukacji.	1. Umiejętność rozpoznawania, nazywania i wyrażania własnych emocji. 2. Zachowania asertywne. .	1.Spotkanie rodziców z psychologiem.	1. „ Emocje i uczucia – czy umiesz je kontrolować? -warsztaty z pedagogiem szkolnym. 2. „Stres pod kontrolą” – program edukacyjny prowadzony przez pedagoga szkolnego.

	2. Uczeń ma poczucie własnej wartości, poznaje i akceptuje siebie. 3. Uczeń prezentuje wysoką kulturę osobistą i trwałe nawyki dobrego wychowania. 4. Uczeń wyraża niezgodę na wszelką przemoc i umie reagować na nią.	2. Wszystkie rodzaje edukacji. 3. Wszystkie rodzaje edukacji. 4. Wszystkie rodzaje edukacji.	3. Podnoszenie poczucia własnej wartości. 4. Zaniżona, zawyżona i adekwatna samoocena. 5. Pozytywne myślenie a poczucie własnej wartości. 6.Poznajemy swoje sposoby zachowania – asertywność, uległość, agresja. 7. Agresja w nas i wokół nas. 8. Dlaczego zachowujemy się agresywnie?	2. Wpływ negatywnych komunikatów na poczucie własnej wartości dziecka – spotkanie wychowawcy z rodzicami. 3. Zapoznanie rodziców z zasadami oceny zachowania uczniów. 4. Poinformowanie rodziców o wynikach ankiety „Przemoc i agresja w szkole” . 5. Spotkanie z policjantem na temat przestępczości wśród młodzieży.	3. „ Trudne sytuacje – jak sobie poradzić?” - warsztaty z pedagogiem szkolnym. 4. Szczegółowa rejestracja przez wszystkich nauczycieli zachowania uczniów zgodnie z przyjętymi kryteriami. 5. Aktywne uczestnictwo uczniów w organizacji imprez i uroczystości szkolnych oraz lokalnych. 6. „Jak sobie radzić z agresją?” – warsztaty z pedagogiem szkolnym. 7. „Przemoc i agresja w szkole” – ankieta przeprowadzona wśród uczniów.
III. Sfera rozwoju moralno – społecznego	1. Uczeń jest tolerancyjny wobec innych ludzi. 2. Uczeń umie pełnić rolę członka rodziny.	1. Jęz. polski, WOS, historia, religia, biologia. 2. Jęz. polski, WOS, religia.	1. Tolerancyjny nie znaczy obojętny. 2. Czy jestem tolerancyjny? 2. Moje miejsce w rodzinie. 3. Umiejętność dyskusji	1. Spotkania z członkami różnych partii politycznych.	1. Przeciwko stereotypom i uprzedzeniom – lekcja z pedagogiem szkolnym. 2. Dyskusja nad filmem: „Sprawa Kramerów”, „Tato” lub innym

			w rodzinie. 4. Uroczystości rodzinne.	2. „Jak podejmujemy decyzje w naszej rodzinie?” – swobodne rozmowy na spotkaniu z rodzicami.	związanym z kształtowaną umiejętnością.
	3. Uczeń ma szacunek do życia.	3. Biologia, religia, jęz. polski, wych. fizyczne.	5. Sens życia. 6. Jedność świata. 7. Pokochać niechciane dziecko.	3.Praca młodzieży w formie wolontariatu na rzecz SWISON i DPS w Grajewie.	3. Organizowanie akcji i pomocy charytatywnej na rzecz podopiecznych SWISON, DPS w Grajewie i Domu Dziecka w Ełku. 4. Udział młodzieży w WOŚP.
	4. Uczeń ma poczucie więzi ze szkołą, swoją postawą i zachowaniem wykazuje patriotyzm i szacunek dla tradycji.	4. Jęz. polski, historia, WOS.	8. Co to znaczy być patriotą? 9. Znaczenie tradycji dla Ciebie i Twojej rodziny.	4. Udział delegacji i pocztu sztandarowego w lokalnych uroczystościach związanych z obchodami 3 Maja, Święta Niepodległości. 5. Udział przedstawicieli SU w promocji naszej szkoły – Giełda Szkół.	5. Zapoznanie uczniów klas pierwszych z historią szkoły i jej tradycjami. 5. Aktywny udział młodzieży w imprezach i uroczystościach organizowanych w szkole: uroczyste rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego, Dzień Edukacji Narodowej, Dzień Języków Obcych, Połowinki, Rocznica Odzyskania Niepodległości, Dzień Patrona Szkoły, spotkanie wigilijne z jasełkami, studniówka, Dzień Europejski, Rocznica Uchwalenia Konstytucji 3 Maja.
IV. Strefa rozwoju fizycznego.	1. Uczeń ma nawyk czynnego wypoczynku.	1. Wych. fizyczne, biologia.	1. Planowanie programu wycieczki, rajdu klasowego, imprezy sportowej. 2. Pożyteczne sposoby	1. Organizacja i realizacja z udziałem rodziców imprezy sportowej, wycieczki,	1. Uczestnictwo w zawodach „Sprawni jak żołnierze” oraz w zawodach sportowych,

			spędzania wolnego czasu.	biwaku itp.	rozgrywkach międzyszkolnych, środowiskowych i wojewódzkich.
	2. Uczeń jest odpowiedzialny za swoje zachowania seksualne. 3. Uczeń umie troszczyć się o swoje zdrowie.	2. Biologia, religia, wych. fizyczne. 3. Biologia, chemia, wych. fizyczne.	2. Odpowiedzialność za własne wybory i postępowanie. 3. Zdrowy styl życia – gwarancją jego jakości. 4. Zdrowe i dobre życie. 5. Samobójstwo na raty – problem uzależnień środkami psychoaktywnymi wśród młodzieży.	2. „ Czy moje dziecko ponosi konsekwencje swego działania i postępowania? – dyskusja z rodzicami. 3. „ Jak rozpoznać czy moje dziecko bierze narkotyki?” – spotkanie rodziców z psychologiem lub pedagogiem szkolnym.	1. Udział w rozprawie sądowej, np.: o alimenty. 2. „ I ty możesz znaleźć wyjście…” – warsztaty z pedagogiem szkolnym. 3. „ Uwarunkowanie psychologiczne uzależnienia” – lekcja z pedagogiem szkolnym. 4. „Profilaktyka zagrożeń w szkole” – ankieta badająca postawę młodzieży wobec środków uzależniających. 5. Spotkanie z pielęgniarką szkolną na temat zasad właściwego odżywiania się, problem anoreksji i bulimii wśród młodzieży.

4. POWINNOŚCI WYCHOWAWCY KLASY:

1. Prowadzi godziny do dyspozycji wychowawcy klasy wg ustalonej tematyki, zgodnej z ogólnymi zadaniami wychowawczymi szkoły.
2. Poznaje potrzeby i trudności młodzieży oraz relacje zachodzące między uczniami w klasie.
3. Diagnozuje sytuację rodzinną uczniów.
4. Integruje klasę i dba o utrzymywanie w niej dobrej atmosfery.
5. Udziela uczniom wsparcia psychicznego w trudnych sytuacjach osobistych, rodzinnych lub szkolnych.

6. Obserwuje, notuje i ocenia zachowania uczniów.

7. Organizuje sytuacje wychowawcze (imprezy klasowe, wycieczki, wspólne wyjścia do kina, teatru itp.) stwarzające możliwości integrowania klasy, kształtowania kultury osobistej uczniów, wdrażania do współdziałania, poszerzania zainteresowań itp.

8. Organizuje, w miarę możliwości, różne form pomocy dla uczniów np.: pomoc koleżeńska w nauce, pomoc materialna.

9. Utrzymuje partnerską współpracę z rodzicami uczniów i wspiera ich w pracy opiekuńczej i wychowawczej.

10. W szczególnych sytuacjach, pełni rolę mediatora pomiędzy uczniem a rodzicami, uczniem a nauczycielem.

11. Układając plan pracy wychowawczej bierze pod uwagę:

- sylwetkę absolwenta szkoły,
- ogólne zadania wychowawcze szkoły,
- powinności wychowawcy określone w programie wychowawczym szkoły,
- problemy wychowawcze uczniów danej klasy,
- oczekiwania rodziców,
- oczekiwania i życzenia uczniów.

5.ZAKRES I FORMY WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI I ŚRODOWISKIEM

W zakresie współpracy z rodzicami:

1. Wychowawca i nauczyciele przedmiotów informują rodziców o postępach w nauce i zachowaniu uczniów na wywiadówkach oraz podczas indywidualnych spotkań w ramach tzw. otwartych dni.

2. W szczególnych przypadkach wychowawca i nauczyciele przedmiotów udzielają informacji telefonicznych, a także przekazują informacje listownie.

3. Na pierwszym spotkaniu z rodzicami wychowawcy klas pierwszych i nauczyciele przedmiotów zapoznają rodziców:

   a. ze szkolnym programem wychowawczym;

   b. z planem pracy wychowawczej klasy;

c. z wewnątrzszkolnym systemem oceniania;

d. z przedmiotowymi systemami oceniania;

e. ze statutem szkoły.

4. Wychowawca klasy przekazuje informacje rodzicom o instytucjach wspierających dziecko i rodzinę.

5. Wychowawca wspiera rodziców w pracy opiekuńczej i wychowawczej m.in. poprzez:

a. udzielanie pomocy rodzicom potrzebującym pomocy (patologicznym, nieudolnym wychowawczo, ubogim);

b. kierowanie dzieci na badania lub konsultacje do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

6. Wychowawca włącza rodziców w życie klasy i szkoły poprzez:

a. udział w imprezach klasowych i szkolnych;

b. współorganizowanie wycieczek;

c. udział w drobnych remontach;

d. udział w realizacji programu wychowawczego.

W zakresie współpracy ze środowiskiem:

1. Kształtowanie u uczniów poczucia przynależności regionalnej, związku ze swoim miastem czy wsią.
2. Udział uczniów w akcjach, imprezach i uroczystościach na rzecz szkoły, gminy, miasta.
3. Organizowanie spotkań z osobami będącymi autorytetami w środowisku lokalnym.
4. Udział przedstawicieli władz samorządowych, organizacji społecznych i mieszkańców w uroczystościach szkolnych.
5. Współpraca z samorządem powiatowym w zakresie realizowanych inwestycji.

6. EWALUACJA PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO:

Przebieg pracy wychowawczej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i wyciąganiu wniosków na przyszłość. Najlepszych efektów można się spodziewać, gdy ewaluacji programu wychowawczego dokonuje się na podstawie systematycznej obserwacji procesu wychowawczego.

Sposoby i środki ewaluacji:

- obserwacja zachowania uczniów
- obserwacja postępów w nauce i zachowaniu
- udział uczniów w konkursach i osiągane przez nich wyniki
- frekwencja na zajęciach pozalekcyjnych
- ocena samopoczucia ucznia w szkole
- ocena pracy wychowawczej
- badanie losów absolwentów

Narzędzia ewaluacji:

- ankieta
- obserwacja
- analiza dokumentacji szkolnej
- rozmowa
- prace literackie, plastyczne i inne
- wywiad